

Statens vegvesen

Samferdselsdepartementet
Postboks 8010 Dep
0030 OSLO

Behandlende enhet:
Vegdirektoratet

Saksbehandler/telefon:
Kirsti Jørstad Bjørnaas /
22073073

Vår referanse:
17/90129-3

Deres referanse:

Vår dato:
01.09.2017

Sivilombudsmannens rapport om politiets saksbehandling i førerkortsaker

Vi viser til brev av 22. juni 2017 fra Samferdselsdepartementet om Sivilombudsmannens undersøkelse av politiets saksbehandling i saker om førerkort og kjøreseddel.

Sivilombudsmannen har bedt Samferdselsdepartementet om å gjennomgå og vurdere eventuelle behov for regelendringer i saker som gjelder helse ved førerkort og kjøreseddel. I brevet fra Samferdselsdepartementet bes Vegdirektoratet om vår vurdering av de forhold som gjelder førerkort og kjøreseddel i Sivilombudsmannens rapport, og om vår tilrådning om videre oppfølging.

Historikk

Hvordan forvaltningsmyndigheten best kan organiseres i saker som gjelder helse og førerkort, og eventuelle behov for endringer, er et tema som også har vært oppe tidligere. Vegdirektoratet viser til vårt brev av 15. januar 2010, hvor vi foreslår en revisjon av vegtrafikkloven § 34 med sikte på å overføre politiets myndighet ved inndragning av førerkort som følge av manglende oppfyllelse av helsekrav til vegmyndighetene.

I brev av 18. februar 2010 ber Samferdselsdepartementet Vegdirektoratet om å utrede nærmere spørsmålet om en eventuell overføring av hjemmelsgrunnlaget etter vegtrafikkloven § 34 fra politiet til Statens vegvesen. Vegdirektoratet har de siste årene ikke hatt ressurser til å gjennomføre denne utredningen.

Prosjektet «Vilkår for førerrett»

Vegdirektoratet deltar i dag i et samarbeidsprosjekt med Helsedirektoratet og Politidirektoratet om bl.a. en framtidig organisering av området helse og førerrett. Også prosjektgruppen er kjent med Sivilombudsmannens rapport og finner, ifølge referat fra møte i prosjektets styringsgruppe, at poengene i rapporten når det gjelder førerkort stemmer godt

Postadresse
Statens vegvesen
Vegdirektoratet
Postboks 8142 Dep
0033 OSLO

Telefon: 22 07 30 00
firmapost@vegvesen.no
Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Brynsengfare 6A
0667 OSLO

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Regnskap
Postboks 702
9815 Vadsø

overens med gruppens funn. Det er besluttet videre arbeid mot en løsning hvor politiet tas ut av saksgangen.

Vurdering og tilråding

Vegdirektoratet deler Sivilombudsmannens oppfatning om at den todelte ansvarsmodellen mellom politiet og helsemyndighetene i helsesaker er uheldig. Vi deler også ombudsmannens syn på at ordningen er vanskelig tilgjengelig for publikum, og ser at det er behov for å gjennomgå ansvarsforholdene.

Når det gjelder førerkort, er arbeidet med dette allerede påbegynt, i form av prosjektet «Vilkår for førerrett». Vi viser også til at det ble tatt grep for å gjøre helsekravene mer konkrete, oversiktlige og tilgjengelige for publikum i form av endrede helsekrav som trådte i kraft 1. oktober 2016. Endringen skulle også medføre mindre belastning på fylkesmannsembetene. Dette hører også med til helheten i denne sammenheng.

Vegdirektoratets vurdering er at det bør arbeides med en endring av vegtrafikkloven § 34, og kan eventuelt sette av ressurser til dette arbeidet i 2017 og 2018. Arbeidet og anbefalingene til prosjektgruppen «Vilkår for førerrett» vil bli fulgt opp på en hensiktsmessig måte.

Sivilombudsmannen kritiserer politiet for at de i sin saksbehandling legger helsemyndighetenes medisinskfaglige vurderinger til grunn uten videre undersøkelse, og anser ikke det som godt nok i henhold til forvaltningsloven. Statens vegvesen er i samme situasjon som politiet, da vi ikke har medisinskfaglig kompetanse hos våre ansatte, og derfor ikke kan gjøre en selvstendig faglig vurdering av en medisinsk uttalelse fra lege eller fylkesmann. Den løsning som velges for fremtiden må sørge for at den enkelte førerkortinnehavers rettssikkerhet ivaretas i form av riktig kompetanse hos vedtaksmyndigheten.

Vegdirektoratet mener derfor at det er svært viktig at man innfører et prinsipp som sier at den myndighet som har fagkompetanse også har vedtaksmyndighet. Det vil sikre at den etat som i fremtiden skal ha vedtaksmyndighet i saker om tilbakekall av førerrett som følge av ikke oppfylte helsekrav også har den nødvendige faglige kompetansen til å gjøre de undersøkelser som kreves for en tilstrekkelig utredning av saken i tråd med forvaltningslovens krav. I praksis vil det etter vår oppfatning være fylkesmannen (fylkeslegen). Helseklage vil da være klageinstans. Tilsvarende vil politiet ha kompetanse ved inndragning i forbindelse med straffesaker, med Politidirektoratet som klageinstans. Statens vegvesen vil kunne motta melding fra fylkesmannen til Autosys førerkortregister når saken er avgjort tilsvarende hva som gjøres elektronisk fra politiet i dag når det gjelder vurderinger av vandel.

Da temaet var oppe i forbindelse med Ersdal-utvalget, mottok Vegdirektoratet brev fra Helsedirektoratet 28. april 2008, hvor det også fra dem ble fremholdt som viktig å beholde vurderingene av helse hos et organ med helsefaglig kompetanse.

Når det gjelder kjøreseddel bør det vurderes om det kan etableres en tilsvarende organisering. Her er det politiet som står som utsteder og har ansvar for registeret. Ved

tilbakekall i helsesaker kan fylkesmannen i kjøreseddelsaker melde avgjørelsen til politiet slik de gjør i førerkortsaker til Statens vegvesen.

Endringen i § 34 i vegtrafikkloven får ingen konsekvenser for eventuelle endringer i yrkestransportlova, hvor vi oppfatter at det er behov for både klargjøring av hjemmelen og fremtidig organisering. Det ville likevel være en fordel om disse prosessene kunne foregå noenlunde parallelt.

Problemstillinger knyttet til organiseringen i saker om helse og førerkort har vært utredet av flere utvalg uten at det har resultert i endringer. For at det videre arbeidet med § 34 skal bli en prioritet i de tre involverte etatene, anser Vegdirektoratet det som viktig at dette får forankring på departementalt nivå. Vi anbefaler derfor at Samferdselsdepartementet involverer Helse- og omsorgsdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet. Det må sørges for tett samarbeid og enighet om løsningene mellom sektorene. Dette mener vi er nødvendig for at man skal kunne gjennomføre en endring i praksis.

Trafikant- og kjøretøyavdelingen
Med hilsen

Bodil Rønning Dreyer
direktør

Bente Skjetne

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevne signaturer.